

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 7 Sayı: 35 Volume: 7 Issue: 35

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

**Ö RETMEN ADAYLARININ ÖZNEL İYİ OLU DÜZEYLER : ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR Ö RETMENLİK BÖLÜMÜNDE BİR ARAŞTIRMA
THE SUBJECTIVE WELL-BEING LEVELS OF TEACHER CANDIDATES: A RESEARCH
DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHING AT ANADOLU
UNIVERSITY**

Dilek YALIZ SOLMAZ*

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öznel iyi olma durumlarını çeşitli demografik özellikler açısından tespitini yaparak belirlemektir. Araştırma grubunu, Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünün birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında öğrenim gören 115 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Tuzgöl-Dost (2004) tarafından geliştirilen "Öznel İyi Olma Ölçeği" kullanılmıştır. Öznel İyi Olma Ölçeği 46 maddeden oluşan bir ölçek olup, bireylerin öznel iyi olma düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Verilerin bilgisayarla çözümlenmesinde, öğretmen adaylarının öznel iyi olma düzeylerine göre aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmalarının hesaplanması yoluna gidilmiştir; öğretmen adaylarının öznel iyi olma düzeylerine göre aldıkları puanlarının cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak amacıyla gerçekleştirilen t-testlerde, bağımsız örneklemelerde iki grubun karşılaştırılması için t-testinden yararlanılmıştır; ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ANOVA kullanılmıştır. istatistiksel çözümlenmelerin gerçekleştirilmesinde anlamlılık düzeyi .05 olarak benimsenmiştir. Kadın ve erkek öğretmen adaylarının öznel iyi olma puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır [t(113)=1.40, p>.05]. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre öznel iyi olma puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır [f=.13, p>.05].

Anahtar Kelimeler: Öznel İyi Olma , Öğretmen Adayları, Beden Eğitimi ve Spor.

Abstract

The aim of this study was to investigate subjective well-being levels of Physical Education and Sports Teaching Department students at Anadolu University in terms of gender and grade level. 115 Anadolu University Physical Education and Sports Teaching Department students were formed the research universe. In this study, subjective well-being scale developed by Tuzgöl-Dost (2004) were utilized. The survey consists of two parts. In the first section contains demographic factors. Second part of the questionnaire is to determine subjective well-being levels of students in the Department of Physical Education and Sports Teaching at Anadolu University and consisted of 46 items. In the data analysis, "arithmetic mean and standart deviation" for numerical comparisons were used. In order to determine the differences among attitudes, t-test was used for two-way comparisons for independent groups and ANOVA was used in order to compare variables of groups more than two. In the statistical analysis, 0.05 was accepted as the significance level. The results of the analyses indicated that the subjective well-being levels of students didn't differentiate according to gender [t(113)=1.40, p>.05] and grade levels [f=.13, p>.05].

Keywords: Well-being, Teacher Candidates, Physical Education and Sports.

GİRİŞ

Ondokuzuncu yüzyılın başlarında psikoloji bilimi alanındaki araştırmaların çoğunun olumsuz duygu ve ya antıların üzerine yapıldığına buna karşın olumlu duygu ve ya antılara yönelik araştırmalara ise yer verilmediği dikkat çekmektedir. Seligman ve Csikszentmihalyi

*Yrd. Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Eskişehir

(2000: 5) psikolojinin olumsuz duygu ve ya antılar üzerinde durmasının nedenini, olumsuz duygu ve ya antıların olumlu duygu ve ya antılardan daha önemli ve acil bir durum olarak algılanması eklinde ifade etmektedirler. Özellikle seksenli yıllarda psikopatoloji odaklı yaklaşımlara tepki olarak insanların güçsüzlüklerinin de il insan do asının psikolojik gücünü ara tran pozitif psikolojinin geli imi ile birlikte olumlu duygu ve ya antılara odaklanan ara tirmaların sayısının arttı ı görülmektedir (Fava ve Ruini, 2003: 47). Pozitif psikoloji bilimi alanında sıklıkla incelenen kavramlardan birisi de öznel iyi olu tur.

Öznel iyi olu , mutlulu un psikolojik anlamı olarak tanımlanmaktadır (Yi it, 2013: 551). Öznel iyi olu , bireyin ya amını öznel olarak zihinsel ve duygusal de erlendirmesi ile olumlu duygulanımların varlı ı ve olumsuz duygulanımların yoklu u olarak tanımlanmaktadır (Diener, Lucas ve Oishi, 2002: 63).

Öznel iyi olu , tek boyutlu bir yapı de ildir. Öznel iyi olu kavramının, olumlu duygulanım, olumsuz duygulanım ve ya am doyumunu olmak üzere birbiriyle ba intılı fakat birbirinden farklı üç ö enin bile iminden olu tu u ifade edilebilir. Öznel iyi olu un olumlu duygulanım boyutunda, ne e, gurur, heyecan, ilgi, ümit, uyanıklık ve güven gibi duygular yer almaktadır. Olumsuz duygulanım boyutunda ise, suçluluk, üzüntü, nefret ve öfke gibi duygular yer almaktadır. Üçüncü boyutu olan ya am doyumunu boyutunda ise bireyin çe itli ya am alanlarındaki doyumuna yönelik de erlendirmeleri yer almaktadır. Bireyin öznel iyi olu düzeyinin yüksek olması için olumlu duyguların daha sık, olumsuz duyguların daha az ve ya am doyumunun ise yüksek olması gerekmektedir (Myers ve Diener, 1995: 11). Buna kar ın öznel iyi olu düzeyinin dü ük oldu u mutsuz insanlar ise ya amlarındaki faktörlerin ço unu zararlı ya da amaçlarını engelleyici olarak de erlendiren bireylerdir (Diener, 1984: 543).

Öznel iyi olu bireyin kendi ya amını ne ekilde de erlendirdi i ile yakından ili kilidir. Mutlulu a ula abilmede, bireyin amaçlarıyla, bu amaçlara hangi düzeyde ula abildi i konusundaki fikirleri arasındaki uyum ya da uyumsuzlu un belirleyici rol oynadı ı ileri sürülmektedir (Rask, Astedt-Kurki ve Laippala, 2002: 255).

Bireylerin öznel iyi olu durumlarını etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Diener'e (1984: 554) göre bireyin öznel iyi olu unu etkileyen faktörleri cinsiyet ve ya gibi biyo-sosyal de i iklikler, öz saygı ve dı a dönüklük gibi ki ilik de i kenleri ve aile, i doyumunu gibi sosyal destek de i kenleri olmak üzere üç grupta ele almaktadır. Diener ve Diener (1996: 182) bireylerin öznel iyi olu düzeyleri ile cinsiyetleri, ya ları ve sosyo-ekonomik durumları arasında güçlü ili kiler oldu unu ifade etmektedirler.

İgili alanyazın incelendi inde öznel iyi olu durumlarına ili kin algıların demografik faktörlerle ili kisini inceleyen ara tirmalar farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Öznel iyi olu düzeyinin cinsiyete (Sarı, 2003: 86; İhan, 2005: 80; Cenkseven ve Akba , 2007: 55; Saföz-Güven, 2008: 107; Dilmaç ve Bozgeyikli, 2009: 184), sınıf düzeyine (Dilmaç ve Bozgeyikli, 2009: 184; İhan, 2005: 80; Saygın, 2008: 62), ö renim görülen lisans programına (Çelikkaleli ve Gündo du, 2005: 49) göre farklıla tı nı gösteren ara tirmalar bulunmaktadır. Buna kar ın öznel iyi olu düzeyinin cinsiyete (Tuzgöl-Dost, 2004: 97; Saygın, 2008: 62; Çelik, 2008: 82; Osmanolu ve Kaya, 2013: 63), sınıf düzeyine (Osmanolu ve Kaya, 2013: 64; Çelik, 2008: 82) göre ise farklıla madı nı gösteren ara tirmalar da bulunmaktadır.

Üniversite ö rencilerinin öznel iyi olu düzeyleri toplum içinde önem arz etmektedir. Moller'e (1996: 23) göre, bir ülkenin gelecekteki refah düzeyi, o ülkedeki ö rencilerin öznel olarak iyi olu larına ba lıdır. Öznel iyi olu u etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve öznel iyi olu u olumsuz yönde etkileyen de i kenlerin azaltılması ile ilgili önemlerin alınması, onları ileride daha mutlu bireyler olmalarını sa layacaktır. Öznel iyi olu düzeyleri yüksek, temel ihtiyaçları kar ılanmı , ya antılarında mutlu olan bir genç nüfusa dünya üzerindeki her ulusun ihtiyacı vardır (Gündo du ve Yavuzer, 2011: 1890). Mesleki ya amlarını büyük oranda belirleyecek bir e itim basama nda bulunan ve yeti kinli e do ru ilerleyen üniversite gençli inin özellikle de ö retmen adaylarının mutlulu u ülke gelece ini olu turan çocukların mutlulu unun temelini olu turmaktadır. Bu nedenle ö retmen adaylarının öznel iyi olu durumlarının belirlenmesi önemlidir. Ayrıca ilkö retimin ilk yıllarında ö retmenin ö rencileri etkileme, yönlendirme ve örnek olma gücü çok yüksektir. Sahip oldu u niteliklere ve

ö rencileri etkileme gücüne göre beden e itimi ö retmeninin önemi di er ö retmenlere göre daha da farklıla maktadır. Beden e itimi ö retmeni en çok model alınan ö retmenlerden biridir, bundan dolayı beden e itimi ö retmeninin di er ö retmenlere göre öznel iyi olu düzeyinin yüksek olması örnek olaca ı ö rencilerin öznel iyi olu düzeylerinin de yüksek olması anlamına gelmektedir (Ada, 2009). Bu noktadan hareketle bu ara tırmada, ö retmen adaylarının öznel iyi olu durumları tespit edilmeye çalı ılmı tır. Bu ara tırmanın amacı, ö retmen adaylarının öznel iyi olu durumlarını çe itli de i kenler açısından tespitini yaparak de erlendirmektir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Ara tırmanın Modeli

Anadolu Üniversitesi Beden E itimi ve Spor Ö retmenli i Bölümünde ö renim gören ö retmen adaylarının öznel iyi olu durumlarının çe itli de i kenler açısından belirlenmesinin amaçlandı ı bu ara tırmada tarama modeli kullanılmı tır. Ara tırmada, öznel iyi olu durumlarının belirlenmesine ili kin olarak, Beden E itimi ve Spor Ö retmenli i Bölümünde ö renim gören ö retmen adaylarının görü leri kendi ko ulları içerisinde ve var oldu u ekliyle betimlenmeye çalı ılmı tır.

Katılımcılar

Ara tırmanın evreni, Anadolu Üniversitesi Beden E itimi ve Spor Ö retmenli i bölümündeki tüm ö rencilerdir. Ara tırmada seçkisiz olarak belirlenen Beden E itimi ve Spor Ö retmenli i bölümünün birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfından olmak üzere toplam 115 ö renci bu ara tırmanın örneklemini olu turmaktadır. Ara tırmanın çalı ma evrenini olu turan ö rencilerin ki sel özellikleri ile ilgili elde edilen bulgular tablo 1’de verilmi tir.

Tablo 1: Ara tırmaya Katılan Ö rencilerin Ki sel Özellikleri (n = 115)

Ki sel Özellikler	N	%
Cinsiyet	Kadın	35
	Erkek	80
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	24
	2. Sınıf	28
	3. Sınıf	36
	4. Sınıf	27

Tablo 1’de görüldü ü gibi, ara tırmanın çalı ma evrenini olu turan ö rencilerinin %30.4’ü kadın, %69.6’sı ise erkektir. Ö renim görülen sınıf düzeyine ili kin olarak, birinci sınıf ö rencileri %20.9, ikinci sınıf ö rencileri %24.3, üçüncü sınıf ö rencileri %31.3 ve dördüncü sınıf ö rencileri ise %23.5 oranında çalı ma evreninde yer almı tır.

Veri Toplama Aracı

Beden E itimi ve Spor Ö retmenli i Bölümü ö rencilerinin öznel iyi olu durumlarını belirlemede Tuzgöl-Dost (2004) tarafından geli tirilen “Öznel yi Olu Ölçe i” kullanılmı tır. Bireylerin kendi ya amları hakkındaki zihinsel de erlendirmeleri ile ya adıkları olumlu ve olumsuz duyguların sıklı ı ve yo unlu unu belirleyerek öznel iyi olu düzeylerini belirlemek amacıyla geli tirilen ölçek, 26’sı olumlu, 20’si olumsuz toplam 46 madde ve tek boyuttan olu maktadır. Öznel yi Olu Ölçe i, 1 ile 5 puan aralı nda derecelendirilmi tir. Bu ölçekteki her madde (1) Hiç uygun de il ile (5) Tamamen uygun arasında oranlanarak analiz edilmi tir. Ölçekten alınabilecek en dü ük puan 46, en yüksek puan 230’dur. Alınan yüksek puan öznel iyi olu durumlarının yüksek oldu unu ifade etmektedir. Ara tırmacı tarafından Öznel yi Olu Ölçe i’nin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .93 olarak bulunmu tur. Bu ara tırmada tekrarlanan güvenilirlik analizi sonucu ölçe in güvenilirli i “.92” olarak belirlenmi tir. Bu de er, ara tırmalar için yeterli görülen “.70”lik standardından yüksek oldu u için, söz konusu ölçe in bir bütün olarak ara tırmalarda kullanılabilir nitelikte oldu u kanısına varılmı tır.

Verilerin Toplanması

2013-2014 Bahar döneminde, "Öznel İyi Olma Ölçeği" örneklemini oluşturan Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünün birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında öğrenim gören öğrencilere araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Doğru ve eksiksiz olarak doldurulan anketler de değerlendirilmeye katılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı, öğrencilerle yüz yüze anket yolu ile planlandı ve sonuçta uygulandıktan sonra, ölçme verilen yanıtlar araştırmacı tarafından teker teker gözden geçirilmiştir. Gerektiği biçimde değerlendirilmeyen ya da boş bırakılan çok az sayıdaki anket de değerlendirme kapsamı dışında bırakılmıştır. Daha sonra, değerlendirilmeye alınacak olan anketlerden her biri 1'den başlayarak numaralandırılmıştır. "Öznel İyi Olma Ölçeği"ne ilişkin verilerin bilgisayara girilmesinde ölçekte olumlu olarak düzenlenmiş 26 maddenin her biri için *Hiç uygun değil* seçeneğine 1, *Biraz uygun* seçeneğine 2, *Kısmen uygun* seçeneğine 3, *Çoğunlukla uygun* seçeneğine 4 ve *Tamamen uygun* seçeneğine 5 puan verilmesi; bunun dışında kalan 20 olumsuz madde (2, 4, 6, 10, 13, 15, 17, 19, 21, 24, 26, 28, 30, 32, 35, 37, 38, 40, 43 ve 45) için tam tersi bir puanlama yapılması yolu benimsenmiştir. Ayrıca, anket formunda yer alan, öğrencilerin kişisel bilgileri de sayısal olarak bilgisayara girilmiştir.

Araştırma ile ilgili analizlere başlamadan önce verilerin istatistiksel yöntemlere uygunluğunun tespiti için SPSS programı ile verilerin dağılımına bakılmış, dağılımın basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerleri incelenmiştir.

Tablo 2: Basıklık ve Çarpıklık Değerleri (n =115)

	Skewness	Skewness Std. Error	Kurtosis	Kurtosis Std. Error
Öznel İyi Olma	-,046	,226	-,474	,447

Tablo 2'de görüldüğü gibi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Öznel İyi Olma Ölçeği puanları basıklık ve çarpıklık açısından incelendiğinde, verilerin normal bir dağılım gösterdikleri söylenebilir. Verilerin dağılımı incelendikten sonra, verilerin analizinde kullanılacak olan testlere karar verilebilmesi amacıyla homojen olup olmadığı incelenmiştir (Levene > 0.05), verilerin homojen olduğu tespit edilmiştir.

Verilerin bilgisayarla çözümlenmesinde, araştırmacının amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük olarak öğrencilerin öznel iyi olma durumlarına göre aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmalarının hesaplanması yoluna gidilmiştir; öğrencilerin öznel iyi olma durumlarından aldıkları puanlarının cinsiyetlerine ve sınıf düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak amacıyla gerçekleştirilen t-testlerde, bağımsız örneklemelerde iki grubun karşılaştırılması için t-testinden yararlanılmış; ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ANOVA kullanılmıştır. İstatistiksel çözümlenmelerin gerçekleştirilmesinde anlamlılık düzeyi .05 olarak benimsenmiştir.

BULGULAR

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öznel iyi olma durumlarının araştırılması amacıyla elde edilen verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgular tablolar haline dönüştürülüp aşağıda yorumlanmıştır.

Tablo 3: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Öznel İyi Olma Düzeyleri (n = 115)

Öznel İyi Olma Kümesi	N	M	SS	t	sd	p	
Öznel İyi Olma	Kadın	35	180.60	20.07	1.40	113	.17(>.05)
	Erkek	80	174.06	24.25			

Tablo 3'teki değerlere göre, kadınların öznel iyi olma puanları ortalaması 180.60, erkeklerin öznel iyi olma puanları ortalaması ise 174.06'dır. Kadın ve erkek öğrencilerin öznel iyi olma puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını t testi ile kontrol edildiğinde arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur [t(113)=1.40, p>.05]. Bu

sonuca göre, ö retmen adaylarının öznel iyi olu düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermemektedir.

Tablo 4: Ö rencilerin Ö renim Gördükleri Sınıf Düzeylerine Göre Öznel İyi Olu Düzeylerinin Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları (n = 115)

Ö renci Kümesi	N	M	SS	
Öznel İyi Olu	1. Sınıf	24	175.96	23.64
	2. Sınıf	28	174.89	22.18
	3. Sınıf	36	178.00	21.81
	4. Sınıf	27	174.74	26.44

Tablo 4'te görüldü ü gibi, 1. sınıf ö rencilerin öznel iyi olu puan ortalaması 175.96, 2. sınıf ö rencilerin öznel iyi olu puan ortalaması 174.89, 3. sınıf ö rencilerin öznel iyi olu puan ortalaması 178.00 ve 4. sınıf ö rencilerin öznel iyi olu puan ortalaması 174.74'tür. Varyansların homojenli i test edilmi ve varyansların homojenli ine dayanarak ortalamalar arasındaki bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır.

Tablo 5: Ö rencilerin Ö renim Gördükleri Sınıf Düzeylerine Göre Öznel İyi Olu Düzeyleri Puan Ortalamaları Arasında Uygulanan Varyans Analizi Sonuçları (n = 115)

De i kenlik Kayna ı	Sd.	K.T.	K.O.	F	p	
Öznel İyi Olu	Gruplararası	3	220.87	73.62	.134(<1)	.94(>05)
	Gruplarıçi	111	60968.82	549.27		
	Genel	114	61189.69			

Tablo 5'teki de erlere göre, tek yönlü varyans analizi sonucunda elde edilen F de eri .134 olarak hesaplanmıştır (F<1; p>.05). Buna göre ö rencilerin ö renim gördükleri sınıf düzeylerine göre öznel iyi olu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

TARTI MA VE SONUÇ

Anadolu Üniversitesi Beden E itimi ve Spor Ö retmenli i bölümünde ö renim gören ö rencilerin öznel iyi olu durumlarının ö rencilerin cinsiyetlerine ve sınıf düzeylerine göre farklıla ıp farklıla madı nı incelemek amacıyla yapılan bu ara tırmada u sonuçlara ula ılmıştır:

Beden E itimi ve Spor Ö retmenli i Bölümü ö rencilerinin, cinsiyetlerine göre öznel iyi olu durumları açısından anlamlı bir farklıla a rastlanmamıştır (Tablo 3). Ara tırmadan elde edilen bu bulgu, çe itli ara tırmacılar tarafından da desteklenmektedir. Tuzgöl-Dost'un (2004) yapmış oldu u ara tırmanın sonucunda, üniversite ö rencilerinin öznel iyi olu düzeylerinin cinsiyete göre farklılık göstermedi i sonucuna ula mıştır. Çelik'in (2008) lise ö rencileri üzerinde yapmış oldu u ara tırma sonucunda da cinsiyete göre öznel iyi olu düzeylerinin farklılık göstermedi i bulunmuştur. Benzer ekilde Saygın (2008) tarafından yapılan ara tırmada da aynı bulguya ula ılmıştır. Cihangir-Çankaya'nın (2009) Gazi Üniversitesi Gazi E itim Fakültesi lisans programlarında okuyan ö renciler üzerinde yaptığı ara tırmanın sonucunda, ö rencilerin öznel iyi olu durumlarının cinsiyete göre farklıla madı nı belirlenmiştir. Osmanolu ve Kaya'nın (2013) ö retmen adaylarının yüksekö retme dair memnuniyet durumları ile öznel iyi olu durumlarını çe itli de i kenler açısından tespitini yaparak de erlendirdikleri ara tırmalarının sonucunda, psikolojik iyi olma puanlarının cinsiyet de i kenine göre farklılık göstermedi i sonucuna varmışlardır. Buna kar ın, cinsiyetle öznel iyi olu arasında anlamlı bir farklılık oldu u bulgusuna ula an ara tırmacılar da vardır. Bu

ara tırmalardan biri de lhan tarafından 2005 yılında gerçekle tirilmi tir. Mizah tarzlarının öznel iyi olu üzerindeki rolünü bir model içerisinde açıklamaya çalı tı ı ara tırmasının sonunda erkeklerin öznel iyi olu düzeylerinin kızlardan daha yüksek oldu u görülmü tür. Bir di er ara tırma ise Cenkseven ve Akba (2007) tarafından niversite  rencilerinin öznel ve psikolojik iyi olmalarının dı adnklk, nevtizm, kontrol oda ı,  renilmi gtlk, sosyal ili kilerine, bo zaman etkinliklerine ve akademik durumlarına ili kin ho nutluk düzeyleri, cinsiyet, sosyo-ekonomik statü ve algılanan sa lık durumu tarafından ne oranda yordandı mı belirlemeyi amaçladıkları ara tırmalarıdır. Bu ara tırmının sonucunda kadın ve erkeklerin öznel iyi olu düzeylerinin farklılı tı ı gözlenmi tir. Benzer ekilde Safz-Güven'in (2008) fen lisesi ve genel liseye devam eden ergenlerin öznel iyi olu düzeyleri, genel sa lık örüntüleri ve psikolojik belirti türlerini cinsiyet ve sosyometrik statü de i kenleri açısından inceledi i ara tırmasının sonunda öznel iyi olu de i keni cinsiyet açısından farklılık göstermi ve erkek ergenlerin öznel iyi olu ları kız ergenlerden daha yüksek bulunmu tur. Dilmaç ve Bozgeyikli (2009) tarafından gerçekle tirilen bir di er ara tırmada ise  retmen adaylarının öznel iyi olma ile karar verme stilleri arasındaki ili kiye ortaya çıkararak öznel iyi olu ve karar verme stillerini farklı de i kenler açısından incelenmi ve sonucunda  retmen adaylarının öznel iyi olu ları ile cinsiyet de i keni açısından anlamlı farklılıklar görülmü tür. Benzer ekilde Sarı (2003) tarafından yapılan ara tırmada da aynı bulguya ula ılımu tır.

Alan yazında görüldü ü gibi bireylerin öznel iyi olu durumlarının cinsiyete göre farklılı ıp farklılı madı ına ili kin farklı sonuçlar vardır. Öznel iyi olu durumları bakımından cinsiyetler arasında fark oldu unu belirten ara tırmalar incelendi inde bazen kadınlar lehine bazen de erkekler lehine olan sonuçlara rastlanmu tır. Bu ara tırmada kadın ve erkek  rencilerin puan ortalamaları incelendi inde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmamasına kar ın kadınların puan ortalamasının erkeklerden daha yüksek oldu u görülmektedir. Kadınların puan ortalamasının erkeklerden daha yüksek olmasının nedeni olarak içinde ya adı ımız toplumun kültürel özellikleri söylenebilir. Ya adı ımız toplumda erkekler kadınlarla kıyaslandı ında daha önemli bir konuma sahiptirler ve ya am içinde de pek çok alanda daha etkin ve avantajlıdır. Bu nedenle de erkeklerin öznel iyi olu düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olması beklenmektedir. Ancak ya adı ımız toplumun erkeklere birçok avantaj sa lamasına kar ın yükledi i a ır yükümlülük ve beklentiler de bulunmaktadır. Bu durum erkekler üzerinde a ır baskılar olu turmakta buna ba lı olarak da erkeklerin depresyon, kaygı durumlarının daha yüksek, psikolojik ihtiyaçların doyumu ve öznel iyi olu durumlarının ise daha d k olmasına neden olmaktadır. Ayrıca ara tırma evrenini  retmen adaylarının olu turdu u d nld nde ve söz konusu  retmenlik mesle i olunca bu mesle in daha çok kadınlar tarafından tercih edilmesi ve toplum içinde kadın mesle i olarak görülmesi kadınların öznel iyi olu düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olmasının bir nedeni olarak da söylenebilir.

Beden E itimi ve Spor  retmenli i bölümü  rencilerinin  renim gördükleri sınıf düzeylerine göre öznel iyi olu durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamı tır (Tablo 5). Ara tırmadan elde edilen bu bulgular Osmanolu ve Kaya'nın (2013)  retmen adaylarının yüksek  retme dair memnuniyet durumları ile öznel iyi olu durumlarını e itli de i kenler açısından tespitini yaparak de erlendirdikleri ara tırmalarından elde ettikleri ve elik'in (2008) Konya Selçuklu ilçesinde 236'sı kız 249'u erkek olmak üzere toplam 485 lise  rencisi ile yaptı ı ara tırmadan elde ettikleri sonuçlarla tutarlılık göstermektedir. Buna kar ın bu ara tırmadan elde edilen bulgular Dilmaç ve Bozgeyikli'nin (2009), lhan (2005) ve Saygın (2008) yaptı ı ara tırma sonuçları ile eli mektedir. Alan yazın incelendi inde ya ın öznel iyi olu puanları üzerinde fark yarattı ı görülmektedir. Bu ara tırmada elde edilen sonuca göre, sınıf düzeylerine göre öznel iyi olu durumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya çıkması tır. Ancak sınıf düzeyleri arasındaki puan ortalamaları incelendi inde birinci ve nc sınıfta  renim gören  rencilerin öznel iyi olu puanlarının ikinci ve dördüncü sınıf  rencilerin öznel iyi olu puanlarından daha yüksek oldu u görülmektedir. Bu farkın nedeni olarak birinci sınıf  rencilerinin niversiteye giri sınavı gibi hayatlarının en önemli sınavından geçerek niversiteye yerle tirilmi olmalarının  renciler üzerinde yarattı ı olumlu duygulanımların

artmasına neden olması söylenebilir. İkinci sınıfta öznel iyi olu puanlarındaki azalının ise üniversite hayatına alımlarından kaynaklandığını ifade edilebilir. Üçüncü sınıfta tekrar artının nedeni olarak da bir meslek sahip olma yolunda kendilerini yavaş yavaş bir öğretmen olarak algılamaları sayılabilir. Dördüncü sınıfta ise puanlardaki azalının mezuniyet sonrası mesleki istihdam kaygısının ve KPSS sınavının olumsuz etkilerinin nedeni olarak ifade edilebilir.

Sonuç olarak, bu araştırmada, bir üniversitede öğrenim gören Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencileri ile yürütülmüştür. Çalışmanın Türkiye genelindeki diğer üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin de dâhil edilerek karlılaştırma çalışmalarının yapılması önemli katkılar sağlayacaktır. Ayrıca, öznel iyi olu nicel çalışmalarla birlikte nitel araştırmalarla yöntemleri ile incelenerek konuyla ilgili yeni bilgiler elde edilebilir. Bu araştırmada öğrencilerin sadece cinsiyet ve sınıf düzeyleri dikkate alınarak karlılaştırma çalışması yapılmıştır. Başka demografik özelliklerinde incelendiği araştırmalar da desenlenebilir. Ayrıca öznel iyi olu artırılmaya yönelik eğitim programları geliştirilerek ve etkisinin sınandığı başka araştırmalara yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- CENKSEVEN, Fulya ve AKBA, Turan (2007). "Üniversite Öğrencilerinde Öznel ve Psikolojik İyi Olmanın Yordayıcılarının İncelenmesi", *Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, S. 3 C. 27, s. 43-65.
- CHANG R ÇANKAYA, Zeynep (2009). "Özerklik Desteği, Temel Psikolojik İhtiyaçların Doyumu ve Öznel İyi Olma: Ölçme Belirleme Kuramı", *Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, S. 4 C. 31, s. 23-31.
- ÇELİK, Ümit (2008). *Lise Öğrencilerinin Öznel İyi Olmalarının Duygusal Zeka Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı.
- ÇELİK, Ümit, Öner ve GÜNDOĞDU, Mehmet (2005). "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İhtiyaçları", *Öğretmenevi Dergisi*, S. 6 C. 9, s. 43-53.
- DIENER, Edward (1984). "Subjective Well-being", *Psychological Bulletin*, S. 95 C. 3, s. 542-575.
- DIENER, Edward ve DIENER, Carol (1996). "Most People Are Happy", *Psychological Science*, S. 7 C. 3, s. 181-185.
- DIENER, Edward, LUCAS, Richard E. ve OISHI, Shigehiro (2002). Subjective Well-Being: The Science of Happiness and Life Satisfaction. In C. R. Snyder & S. J. Lopez (Eds.), *The Handbook of Positive Psychology* (pp. 63-73). New York: Oxford University Press.
- DİLMAC, Bülent ve BOZGEYKLİ, Hasan (2009). "Öğretmen Adaylarının Öznel İyi Olma ve Karar Verme Stillерinin İncelenmesi", *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 11 C. 1, s. 171-187.
- FAVA, Giovanni A. ve RUINI, Chiara (2003). "Development and Characteristics of A Well-Being Enhancing Psychotherapeutic Strategy: Well-Being Therapy", *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, S. 34, s. 45-63.
- GÜNDOĞDU, Rezzan ve YAVUZER, Yasemin (2011). "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öznel İyi Olma Düzeyleri ve Psikolojik İhtiyaçlarının İncelenmesi", *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelimler ve Sorunlar (UYK-2011)*, İstanbul, S. 3 C. 14, s. 1889-1895.
- LHAN, Tahsin. (2005). *Öznel İyi Olma ve Dayalı Mizah Tarzları Modeli*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MÖLLER, Valerie (1996). "Life Satisfaction and Expectations for The Future In A Sample of University Students: A Research Note", *South African Journal of Sociology*, S. 27 C. 1, s. 16-26.
- MYERS, David G. ve DIENER, Edward (1995). "Who is happy?", *Psychological Science*, S. 6 C. 1, s. 10-20.
- OSMANOĞLU, Devrim Erginsoy ve KAYA, Halil İbrahim (2013). "Öğretmen Adaylarının Yükseköğretim Dair Memnuniyet Durumları ile Öznel İyi Olma Durumlarının Değerlendirilmesi: Kafkas Üniversitesi Örneği", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 12, s. 45-70.
- RASK, Katja, ASTEDT-KURKI, Paivi ve LAIPPALA, Pekka (2002). "Adolescent Subjective Well-Being and Realized Values", *Journal of Advanced Nursing*, S. 38 C. 3, s. 254-263.
- SAFÖZ GÜVEN, İlay Gurbet (2008). *Fen ve Genel Lise Öğrencilerinin Cinsiyet ve Sosyometrik Statülerine Göre Öznel İyi Olma Düzeyleri, Genel Sağlık Örgütüleri ve Psikolojik Belirti Türleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- SARI, Tuğba. (2003). *Wellness and Its Correlates Among University Students: Relationship Status, Gender, Place of Residence and GPA*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: The Middle East Technical University, The Graduate School of Social Sciences.
- SAYGIN, Yeliz. (2008). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek, Benlik Saygısı ve Öznel İyi Olma Düzeylerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SELIGMAN, Martin E. P. ve CSIKSZENTMIHALYI, Mihaly (2000). "Positive Psychology: An Introduction", *American Psychologist*, S. 55 C. 1, s. 5-14.
- TUZGÖL-DOST, Meliha. (2004). *Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Olma Düzeyleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILMAZ, Ruhi (2013). "Öğretmen Adaylarının Öznel İyi Olma ile Sosyal Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *İkôğretim Online*, S. 12 C. 2, s. 550-560.